

Jaarplan 2019

De Hollandsche Molen

Amsterdam, 10 december 2018

Inhoud

Inhoud	2
1. Inleiding	3
2. Draagvlakverbreding	4
3. Belangenbehartiging	10
3.1 Lobby en belangenbehartiging	10
3.2 Netwerk versterken	15
3.3 Advies	18
3.4 Fondsenwerving voor derden	19
4. Eigen molens	21
5. Middelen	24
5.1 Organisatie	24
5.2 Medewerkers	24
5.3 Financiën	25

I. Inleiding

Dit is het jaarplan 2019 waarin De Hollandsche Molen haar activiteiten van komend jaar worden toegelicht.

De Hollandsche Molen zet zich in voor het behoud van de molens in Nederland. Molens horen bij Nederland. Naast het verhaal wat zij vertellen over onze geschiedenis, willen we dat de molens op een eigentijdse manier een actief onderdeel zijn van een dorp, stad of streek.

We willen onze missie realiseren door zowel het draagvlak voor molens te verbreden bij het publiek als door de belangen van molens te behartigen bij de beslissers en beïnvloeders. Hiervoor is een sterk molen- en erfgoednetwerk van belang.

Het jaarplan is opgebouwd volgens deze twee lijnen, draagvlakverbreding en belangenbehartiging. Daarnaast besteden we aandacht aan het werven van fondsen voor derden, onze eigen molens en de organisatie.

Draagvlakverbreding: We zijn een landelijke organisatie die zoveel mogelijk (potentiële) molenliefhebbers wil betrekken bij molens. Dit kan door mensen te stimuleren geld te geven, vrijwilliger te worden, kennis over molens te vergroten, een molen te bezoeken of mee te doen aan andere activiteiten op en rond molens.

Belangenbehartiging: We zijn een landelijke koepelorganisatie voor alle moleneigenaren en molenvrijwilligers en willen hen faciliteren en ondersteunen voor een goed molenbehoud. Op landelijk niveau richten we ons op de overheid en andere spelers die de nodige randvoorwaarden voor het molenbehoud bepalen.

Hoewel alle activiteiten in het jaarplan ingepland staan, hebben bepaalde projecten een prioriteiten gekregen. Dit betekent dat de prioriteit projecten voorrang krijgen bij gebrek aan capaciteit of middelen.

Het Jaarplan 2019 is een uitwerking van het Meerjarenbeleidsplan 2016-2020.

2. Draagvlakverbreding

Nationale Molendag (prioriteit)

Nationale Molendag is een jaarlijkse evenement wat grote bekendheid geniet. Het is een belangrijk moment om mensen meer bij de molen te betrekken. In 2018 heeft Nationale Molendag 125.000 bezoekers gehad, een record. Afhankelijk van de bijdrage van de BankGiro Loterij uit de extra trekking kan Nationale Molendag op dezelfde wijze als in de afgelopen vier jaren worden voortgezet met de bijbehorende promotie. Mocht er geen extra bijdrage komen van de BankGiroLoterij dan blijven we blijven sowieso de posters verspreiden en zorgen voor een gadget om uit te delen aan de kinderen op de molens.

Onderstaand heeft betrekking op het opnieuw verkrijgen van een nieuwe bijdrage van de BankGiroLoterij. In 2019 willen we een start maken deze mensen ook voor langere termijn aan de molens te verbinden. We zetten in op opnieuw rond de 125.000 bezoekers, het aantal deelnemende molens heeft haar maximum bereikt. Extra aandacht zal worden besteed aan:

- Activiteiten die molens kunnen organiseren om meer bezoekers bij de molen te betrekken.
- Versterken van de communicatie rond Nationale Molendag. In het bijzonder richten we ons op freepub, online en sociale media.
- Meetbaar maken van de ingezette communicatieactiviteiten.
- Het vergoten van het gebruik van mijnmolen.nl

Doelstellingen in 2019:

- Deelname van 725 molens aan Nationale Molendag;
- Rond de 125.000 bezoekers op Nationale Molendag;
- Toename van 5 % via digitale media (twitter, facebook, nieuwsbrief, etc.);
- Uitbreiden van de gereedschapskist op molen.nl door het toevoegen van voorbeelden van publieksactiviteiten en samenwerkingen op of rondom molens tijdens Nationale Molendag.
- Van minimaal 1000 personen de contactgegevens (NAWE) en een conversie naar donateurs van 2 % op Nationale Molendag;
- Minimaal 1000 nieuwe volgers op Facebook;
- Bekendheid geven aan de regionale molendagen via molens.nl;
- Versterken van de Engelstalige communicatie.

Nieuw (onder voorbehoud van opnieuw bijdrage BGL):

- Inzet Molenambassadeur.
- Ontwikkelen nieuwe cross-overs op de molen.
- Molenquiz.
  - In de maand mei kan iedereen mee doen met de Molenquiz. Doelstelling is van 20.000 personen de e-mailadressen te verzamelen.

Molenprijs (prioriteit)

De jaarlijkse Molenprijs is een traditie. Ieder jaar zijn er 4 á 5 molens die strijden om de hoofdprijs van 50.000 euro. Tot en met mei 2019 wordt het molenveld gestimuleerd zich aan te melden voor de Molenprijs 2019. In september kan het publiek stemmen. Afhankelijk van de bijdrage van de BankGiro Loterij uit de extra trekking kan de Molenprijs in 2019 plaats vinden.

Doelstellingen in 2019:

- Minimaal 35.000 stemmers Molenprijs;
- Ongeveer 10 aanmeldingen voor de Molenprijs en 4 of 5 genomineerden;
- Bereiken landelijke media met 3 uitingen;
- Van minimaal 1000 personen de contactgegevens (NAWE) en een conversie naar donateurs van 1% met de Molenprijs;

We willen het marketing traject bij de Molenprijs versterken door de genomineerde molenprojecten te helpen het aantal stemmen te vergroten via een coach. Deze kan de genomineerden ondersteunen bij wervingsacties.

BankGiro Loterij Molentocht – Wandeltocht lopen met molentjes (afhankelijk van toekenning extra bijdrage)

De BankGiro Loterij Molentocht is nieuw en opgezet om gedurende het gehele molenseizoen mensen een extra activiteit te bieden om molens te bezoeken. Van april tot en met oktober is het mogelijk mee te doen aan de Molentocht. Op de regionale molendagen is de Molentocht een extra aanleiding meerdere molens te bezoeken en op specifieke dagen worden wandelingen georganiseerd met een gids die mee kan vertellen over de molens die bezocht worden en de omgeving waar ze staan.

De molentocht is een actie die langlopend is. Zo kan jaarlijks een andere provinciale wandeltocht worden gelopen en kan men ook in de jaren na dit project de speldjes verdienen.

Doelstellingen 2019:

- 1x provinciale wandeltocht organiseren (pilot)
- 50 deelnemers

Molenfeest (prioriteit)

De uitreiking van de Molenprijs vindt plaats op het Molenfeest. Ook wordt op dit feest bekend gemaakt welke projecten mogelijk zijn gemaakt met het Molenfonds waaraan onder andere de BankGiro Loterij heeft bijgedragen. Dit jaar zullen we de opzet van het Molenfeest kritisch tegen het licht houden en de doelen en resultaten analyseren. Afhankelijk van de bijdrage van de BankGiro Loterij uit de extra trekking kan het Molenfeest meer of minder uitbundig worden gevierd in 2019.

Doelstellingen in 2019:

- Minimaal 75 bezoekers;
- Minimaal 10 artikelen in de (lokale) media over het Molenfeest.

Ieder kind naar de molen (prioriteit) (FCP project – looptijd 1 januari 2017-1 januari 2020)

Het doel van het project 'Ieder kind naar de molen' is dat ieder kind in de basisschoolleeftijd, ongeacht waar hij of zij woont, minimaal één keer in die schoolperiode een molen heeft bezocht en meer weet van de geschiedenis van molens en hoe ze werken. Nationale Molendag is hét moment om samen met (groot)ouders de molen te bezoeken. Het project wordt met name gefinancierd door het FCP.

In 2019 worden naast een uitbreiding van de educatieve materialen. Van belang is het verder stimuleren van molenorganisaties en het primair onderwijs via de Nationale Onderwijs Beurs en de molencontactdag en de molenvrijwilligersdagen.

Doelstellingen in 2019:

- Deelname Nationale Onderwijs Beurs (22-29 januari 2019)
- Derde deel educatieve materialen gereed (digibord toepassing: windrichting en windkracht);
- Uitbreiden gereedschapskist op website;
- Promotie educatieve materialen en activiteiten bij scholen en molens;
- Toename van het aantal scholen wat materiaal gebruikt en molen bezoekt;
- Promotie op de Molencontactdag en molenvrijwilligersdagen.

Via Molina, Europees jaar van het cultureel erfgoed (Creative Europe project - looptijd 2018 – eind 2019)

De eerste stappen zijn gezet om een culturele molenroute op te zetten en het netwerk van Europese molenorganisaties te versterken. Medio 2018 is er financiering gevonden voor het project en is de betrokkenheid van De Hollandsche Molen vergroot. In 2019 wordt samen met Denemarken en Duitsland website gelanceerd met daarnaast individuele sites voor de verschillende molenroutes. Tevens worden leaflets gemaakt ter promotie. Met de deelnemende landen wordt ingezet op kennisoverdracht en het versterken van het netwerk middels bijeenkomsten en een digitaal platform. In september 2019 wordt de aanvraag gedaan bij de Raad van Europa voor de officiële aanvraag voor de culturele molenroutes van de Via Molina.

Doelstellingen in 2019:

- Basiswebsite voor de culturele routes in minimaal 3 landen;
- Digitaal platform tbv uitwisselen van kennis;
- 4 bijeenkomsten met de internationale partners;
- Uitwerken project en fondswerven voor project Via Molina;
- Aanvraag via Molina bij de Raad van Europa;
- Informeren Nederlandse molenveld over Via Molina.

Immaterieel erfgoed UNESCO

In 2017 is het molenaarsambacht toegelaten tot de Representatieve Lijst van immaterieel cultureel erfgoed van de mensheid bij UNESCO. Om het ambacht daadwerkelijk in stand te houden hebben de aanvragers (Het Gilde van Vrijwillige Molenaars, De Hollandsche Molen, Het Ambachtelijk Korenmolenaarsgilde en het Gild Fryske Mounders) zich een aantal activiteiten opgelegd. De

Hollandsche Molen zal zich focussen op de educatie op scholen (middels leder kind naar de molen), promotie en voorlichting (ism de andere partners), veiligheid op de molen (ism de andere partners), het verstevigen van de onderlinge relatie met de partners en het voorbereiden van een internationaal congres (ism de partners) in 2020. Zie ook het Unesco Actieplan wat is opgesteld samen met De Gildes.

Doelstellingen in 2019:

- Educatie op scholen;
- Meer bekendheid over molens en molenaars onder de Nederlandse bevolking;
- Versterken van een cultuur van veiligheid in de molenwereld;
- Verstevigen relatie tussen De Hollandsche Molen enerzijds en de Gildes anderzijds;
- Mede-organiseren van een internationale conferentie in 2020.

Allemolens.nl (Metamorfoze project – looptijd jan 2018 – dec 2019)

De verdere digitalisering van het molenarchief gaat voort met de archiefstukken van vóór 1950. De vrijwilligers van de SMD zijn hier in 2017 mee gestuurd en ronden dit in 2018 af. Schriftelijke archiefstukken en molenbladen zijn goed doorzoekbaar via allemolens.nl.

Voorts blijft een aandachtspunt het aantal bezoekers van allemolens.nl te vergroten. Hiertoe wordt een visie ontwikkeld op doelgroepen en de actieve benadering van deze doelgroepen.

Ook wordt beleid ontwikkeld over de digitale opslag van archieven.

Doelstellingen in 2019:

- Digitaliseren 215.000 zijden archiefmateriaal van vóór 1950;
- Verbeterde zichtbaarheid van allemolens.nl en toename van het aantal bezoekers met 5%;
- Visie op doelgroepen en hun benadering;
- Beleid digitale opslag van archieven.

Iconen

Middels interviews zal de oral history van een 20-tal kopstukken uit het molenveld worden vastgelegd. Vanuit de transcripties worden ook toegankelijke samenvattingen gemaakt, welke weer de basis zijn voor een aantal mini documentaires. Alles wordt via de website molens.nl en allemolens.nl verspreid.

Doelstellingen in 2019:

- 20 interviews met transcripties;
- 20 lange en korte verhalen;
- 10 mini documentaires;
- Promotie via molens.nl, allemolens.nl en social media;
- Aandacht bij diverse media

100-jarig bestaan

Er is een start gemaakt met plannen voor ons 100-jarig bestaan wat we wel groots willen vieren. Het is een uitgelezen moment om de molens en het werk van de vereniging meer bekendheid te geven bij

het grote publiek. Vooral is duidelijk dat we behoefte hebben aan meer onderzoek en analyses om de plannen die er nu zijn, succesvol uit te voeren. Denk bijvoorbeeld aan beter inzicht in het draagvlak voor molens, de motivatie om aan molens te doneren, etc.

Doelstellingen in 2019:

- Diverse onderzoek tbv uitwerken plan 100-jarig bestaan;
- Uitwerking plan 100-jarig bestaan.

Communicatie en marketing

Communicatie is een blijvend aandachtspunt, zowel over molens, als het Molenfonds als De Hollandsche Molen. Ook marketing is van essentieel belang. Met de komst van een extra marketing medewerker zetten we duidelijk in op een uitbreiding van de activiteiten. Dit moet leiden tot meer bekendheid van onze organisatie en de activiteiten als wel het draagvlak voor molens in het algemeen.

De focus ligt op het vergroten van het aantal donateurs en daarna leden, door te onderzoeken hoe opkomende online donatiemethoden meer kunnen worden ingezet. Doel van de werving is om de instroom van nieuwe adressen te vergroten in de klantpiramide en deze planmatig te benaderen en te bewerken van adres tot ambassadeur. We blijven hiervoor werken aan een goede communicatiemix. Hierbij richt de vereniging zich op het blad Molens, de website, de social media, eenmalige uitgaven zoals brochures en folders, nieuwsbrieven, free publicity en Google Ads. Tevens zal meer worden gekeken naar externe mogelijkheden, zoals advertorials en redactionele content in ezines/ nieuwsbrieven van derden.

De social media bestaan in ieder geval uit youtube, linked in, twitter en facebook, met een aparte Facebook-pagina voor de molenmaatjes. Instagram wordt toegevoegd. Onderzocht wordt of we ook actief op andere media actief moeten worden. We blijven werken om in de behoefte van meer diepgaandere artikelen te voorzien middels de achtergrondartikelen op molens.nl, en voor leadgeneratie op social media.

De navigatie en conversietools op de website worden verbeterd met meer focus op online doneren, nalaten en lid worden. Het aantal volgers en vrienden op social media willen we uitbreiden door meer gebruik te maken van promoties en acties.

Om de marketing activiteiten optimaal in te zetten is nog meer onderzoek nodig, bijvoorbeeld wat incentives zijn om poldermolens te steunen, en inzicht in publieksstromen naar molens. Belangrijk is naast werving ook binding en behoud van donateurs en leden. Hiervoor wordt gekeken naar het bieden van exclusieve voordelen en digitalisering in communicatie.

Speciale aandacht gaat uit naar het werven van meer jonge mensen, vanaf 40 jaar, en in tweede instantie jongeren. In 2019 onderzoeken we op welke wijze dit het beste kan. Waar mogelijk maken we een start. Het gaat om het vergroten van de belangstelling bij jongeren en om jongeren een actieve rol te geven op de molen.

Er zal meer prioriteit en lading worden gegeven aan het Molenfonds in de werving van donaties. Het Molenfonds wordt hierin leidend. Er zal ook worden gewerkt aan goede proposities die aansluiten bij verschillende doelgroepen, zoals molenliefhebbers, lokale/ regionale historici en natuurliefhebbers.

Doelstellingen in 2019:

- Opstellen plan Communicatie en Marketing;

- Toename aantal leads van 10% ;
- Toename van aantal donateurs 5%;
- Groei van het aantal leden van 1%;
- Verbeteren websites molens.nl en molenfonds.nl tbv de marketing;
- Verbeteren analyses van marketing activiteiten;
- Versterken communicatie (hoe???)
- Uitbouwen mijnmolen.nl;
- Verrijken database;
- Vergroten aantal periodieke schenkingen (met actie onder eigen leden);
- Blijvend goede service aan grote gevers;
- Mogelijkheid tot nalaten beter zichtbaar op de site;
- Samenwerking met bedrijven;
- Discussie merk Molenfonds vs De Hollandsche Molen;
- Jonge(re) mensen betrekken bij de molen.

3. Belangenbehartiging

3.1 Lobby en belangenbehartiging

Financiën en organisatie (prioriteit)

De minister van OC&W heeft in 2017 een forse bijdrage gegeven aan het Molenfonds ten behoeve van 11 restauraties in 2018 en zo'n 50 projecten voor groot onderhoud in de periode 2019 tot en met 2021. Zo is een flinke stap gezet om het Molenfonds dé plek te laten zijn waar financiële middelen voor molens samen komen. Hoewel het hier een pilot betreft tot en met 2021, streeft De Hollandsche Molen ernaar dit zo'n succes te maken dat het initiatief kan worden voortgezet. De ambitie blijft staan om de verdeling van de gelden meer behoefte gestuurd in plaats van budget gestuurd te laten zijn.

Naast financiële middelen zet de minister ook in op het stimuleren van vrijwilligerswerk. Ook hier zit De Hollandsche Molen aan tafel en zal zij hier mede vorm aan willen geven.

Voor 2019 staan nog een aantal speerpunten uit 2018 open:

1. Verhoging van het subsidiepercentage in de SIM voor de aanvragers uit 2018;
2. Stimuleer vrijwilligerswerk en draagvlak;
3. Extra geld voor molenrestauraties;
4. Fonds voor nevenbestemming en duurzaamheid bij molens;
5. Administratieve last verminderen voor eigenaren.

In 2018 is de nota Erfgoed telt! goedgekeurd door de Tweede Kamer. Het komt nu aan op de uitwerking en realisatie. De 3,5 miljoen euro voor het Molenfonds is de meest tastbare opdracht voor De Hollandsche Molen. Maar ook op andere terreinen is er werk aan de winkel. Zo zijn de extra restauratiegelden voor 2019 e.v. nog niet verdeeld, zijn er beleidsvoornemens op het gebied van vrijwilligerswerk en staat duurzaamheid hoog op de erfgoedagenda. Op al deze terreinen moet de vereniging mee blijven praten en denken in FIM-verband. Daar waar nodig moeten we zelf invulling geven aan hetgeen Erfgoed telt! in gang zet.

De Hollandsche Molen zal verder gaan met de uitwerking van Molentoeekomst. In 2018 is gesproken met molenorganisaties in alle provincies en is per provincie een advies opgesteld. In 2019 zal samen met het molenveld op basis van dit advies verder worden gebouwd aan de organisatie op provinciaal niveau. In iedere provincie zal dit anders zijn. Doel is uiteindelijk te komen tot versterking van de provinciale molenorganisaties, enerzijds in hun relatie tot het provinciaal bestuur en anderzijds tot de aanwezige (groepen van) eigenaren in hun provincie.

Mogelijk dat per provincie een onderzoek a la Molentoeekomst wordt gedaan, om een actueel inzicht te hebben in de situatie per provincie. Daarbij dient gestreefd worden naar een breed onderzoek en niet een beperking tot financiën en organisatie.

Naast Molentoeekomst per provincie zou een inventarisatie van de bestaande regelingen per provincie inzicht geven. Duidelijk is dat de regelingen per provincie soms sterk verschillen. Of een meer gelijk speelveld mogelijk is, kan niet worden gezegd. Wel kunnen we kijken op welke wijze het Molenfonds zo goed mogelijk kan aansluiten bij provinciale regelingen.

De Hollandsche Molen richt zich traditiegetrouw op het molenbehoud in Nederland. Het belang van Europa komt wel steeds meer naar voren, o.a. via het Unesco actieplan met het ambacht molenaar op de inventaris van immaterieel erfgoed en Via Molina. Naast lobby op provinciaal en landelijk niveau zou het zinvol kunnen zijn dat De Hollandsche Molen invloed uitoefent op de Europese agenda. Zeker voor watermolens kan Europese besluitvorming van invloed zijn. In 2019 zal de vereniging onderzoeken of hier een zinvolle rol voor haar is weggelegd. Daarbij is een afstemming met andere spelers op dit vlak - TIMS, FIM, RCE, Icomos – van belang.

De FIM heeft tenslotte gevraagd om een evaluatie van de SIM in 2019. We gaan ervan uit dat deze in ieder geval de komende jaren gaat plaatsvinden. Het team Belangenbehartiging zal zich hierop voorbereiden als het om molens in de SIM gaat.

Doelstellingen in 2019:

- Optimaal inzetten Molenfonds ten behoeve van projecten van groot onderhoud en restauraties (zie ook 3.4 Molenfonds);
- Verder bouwen aan de versterking van provinciale molenorganisaties en ontwikkelen van diverse vormen van belangenbehartiging;
- Actieve betrokkenheid bij landelijke lobby in FIM-verband;
- Bijzondere aandacht voor administratieve last en verminderen lastendruk eigenaren;
- Herijken gegevens Molentoeekomst per provincie;
- Vorm geven aan vrijwilligerswerk als uitwerking van Erfgoed telt!;
- Mogelijkheden én onmogelijkheden voor duurzaamheid bij erfgoed in kaart brengen;
- Onderzoeken rol De Hollandsche Molen bij lobby op Europees niveau;
- Voorbereiden op evaluatie SIM.

Veiligheid

We willen op het thema veiligheid een goede samenwerking binnen het molenveld om enerzijds het bewustzijn op het gebied van veiligheid onder moleneigenaren en molenaars te vergroten en anderzijds om eigenaren te faciliteren bij het verhogen van de veiligheid op de molen. De Werkgroep Veiligheid werkt in opdracht van de vier samenwerkende partijen op dit gebied, te weten het Gilde van Vrijwillige Molenaars, het Ambachtelijk Korenmolenaars Gilde, het Gild Fryske Mounders en vereniging De Hollandsche Molen, opdrachten uit die worden aangedragen door het voorzittersoverleg. In 2018 is de werkgroep voortvarend aan de slag gegaan. In 2019 zal zij dit voortzetten om het bewustzijn omtrent veiligheid te blijven versterken en daar waar mogelijk met protocollen of adviezen te ondersteunen. Een aantal punten krijgen mogelijk specifieke aandacht, zoals het aantal bezoekers per molen en de organisatie hierbij, het jaarlijkse gesprek tussen molenaar en eigenaar, hoe om te gaan met molenaars of vrijwilligers die fysieke of geestelijke beperkingen krijgen, het adviseren van het behalen van een VCA, het onderzoeken van het aspect veiligheid bij het verzekeren van molens en molenaars, etc.

De Hollandsche Molen heeft bij veiligheid het uitgangspunt dat het een gezamenlijke verantwoordelijkheid van eigenaren en molenaars betreft. Daar waar dat niet werkbaar of nodig is, zal De Hollandsche Molen zich meer focussen op de positie van moleneigenaren op dit terrein. Naast gemeenschappelijke onderwerpen via de werkgroep veiligheid betekent dit het aanpakken van eigen onderwerpen. De communicatie over veiligheid vanuit het perspectief van de eigenaar verdient

daarbij extra aandacht en uitbreiding. Tenslotte zou een benchmarking met andere sectoren in het erfgoed overwogen kunnen worden (bv. varend erfgoed).

Doelstellingen in 2019:

- Secretariaat voeren van werkgroep;
- Versterken veiligheid bewustzijn en oppakken onderwerpen in opdracht van het voorzittersoverleg;
- Verbeteren van de communicatie over veiligheid op molens;
- Versterken veiligheid vanuit perspectief moleneigenaren.
- Eventueel Benchmarking andere erfgoedsectoren.

Molenbiotoop

Steeds vaker komt de windvang van molens in de knel door nieuwe bebouwing of beplantingen. De Hollandsche Molen wordt gevraagd voor advies en ondersteuning en zet zich in voor de belangenbehartiging binnen ruimtelijke procedures. Deze reguliere werkzaamheden nemen sterk toe als gevolg van enerzijds het gunstige economische klimaat waardoor er weer meer gebouwd wordt en anderzijds de veranderende regelgeving. Hierdoor neemt het aantal adviesaanvragen toe. Daarom worden kleinere adviezen doorgezet naar de provinciale organisaties.

In 2021 treedt de nieuwe Omgevingswet in werking. Met deze wet bundelt de overheid de regels voor ruimtelijke projecten. Het betekent onder meer het einde van de bestemmingsplannen, het instrument waarbinnen de regels ten aanzien van de molenbiotoop zijn opgenomen. De precieze invulling en uitwerking van de wet wordt steeds duidelijker. De Hollandsche Molen wil de consequenties voor de instandhouding van molens nagaan en het molenveld gericht informeren. De nieuwe wet betekent wel dat er meer gevraagd wordt aan burgerparticipatie. Het molenveld is daar onvoldoende voor toegerust. Dit verdient extra aandacht bij het onderwerp vrijwilligerswerk en bespreking met het veld via molenadviesraad en contactdag.

Ook staat de watermolenbiotoop op de agenda. Samen met het molenveld is er een regelmatig overleg waarbij actuele thema's aan bod komen en mensen met elkaar in contact gebracht kunnen worden.

Naar verwachting wordt in 2019 het biotooponderzoek in Noord-Brabant gerealiseerd. Tenslotte neemt de vereniging een ondersteunde rol in bij een pilotproject van het Erfgoedhuis Zuid-Holland om te komen tot een biotoopwacht. Mogelijk kan dit als voorbeeld dienen voor andere provincies.

Doelstelling in 2018:

- Moleneigenaren ondersteunen en zelf de belangenbehartiging doen voor molens binnen ruimtelijke procedures;
- Daar waar mogelijk/zinnig adviesaanvragen doorzetten naar de provinciale organisaties;
- Versterken en uitbreiden van het netwerk met personen en partijen die op het gebied van de molenbiotoop van betekenis kunnen zijn;
- Informeren moleneigenaren en andere betrokkenen over de relevante Omgevingswet met betrekking tot de molenbiotoopbescherming;
- Aandacht voor consequenties Omgevingswet qua burgerparticipatie in molenadviesraad en op molencontactdag;
- Participeren aan overleggen met betrokkenen op het gebied van de watermolenbiotoop;

- Participeren in een pilot van het Erfgoedhuis Zuid-Holland om een biotoopwacht op te zetten en mogelijk te komen tot een landelijk biotoopwachtersnetwerk.

URL Gebouweninspecties

Onder de vlag van Stichting Erkende Restauratiekwaliteit Monumentenzorg (ERM) wordt gewerkt aan een nieuwe uitvoeringsrichtlijn (URL) gebouweninspecties. Doel is om te komen tot een objectieve, eenduidige, deskundige en onafhankelijke meting en vastlegging van de conditie van gebouwde monumenten, die recht doen aan de cultuur-historische waarden van het monument. Bij molens wordt vaak gebruikgemaakt van inspectierapporten van derden om tot een doelmatig onderhoud te komen, daarom is het belangrijk om vanuit de molensector input te geven en invloed uit te oefenen bij het opstellen en uitwerken van deze richtlijn.

Doelstelling in 2019:

- Deel uitmaken van de begeleidingscommissie URL gebouweninspecties als vertegenwoordiger van het molenveld;
- Stimuleren dat de gaande werken van molens deel uit gaan maken van de nieuwe richtlijn.

Verzekeren van molens

De Hollandsche Molen heeft in het verleden deze problematiek in kaart gebracht via de werkgroep verzekeren. De informatie en conclusies dienen geactualiseerd te worden en er is behoefte aan aandacht voor brandbestrijding en –preventie, eventueel samen met verzekeraard.

Doelstelling in 2019:

- Actualiseren gegevens verzekeren van molens;
- Overleg met het veld over brandbestrijding en –preventie.

Monumentale waarden

In overleg met de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed is het project 'Ken je molen' in de grondverf gezet. Dit start met de pilot van het Groninger Molenhuis.

Doelstellingen in 2019:

- Volgen pilot Groningen;
- Presenteren resultaten pilot Groningen in expertmeeting;
- Bespreken uitkomsten diverse pilots met RCE en bepalen vervolgstappen.

Draaiende molens

Het is van groot belang voor molen en omgeving dat deze regelmatig draait en maalt. Door het verdwijnen van draaipremieregelingen ontbreekt het overzicht van het aantal omwentelingen van molens in de verschillende provincies. Dit wordt een punt van aandacht in 2019:

Doelstellingen in 2019:

- In kaart brengen hoeveel omwentelingen molens maken in de verschillende provincies;

- Toevoegen van deze informatie aan de molendatabase op Molens.nl;
- Onderzoeken of het laten draaien en malen van molens verder gestimuleerd kan c.q. moet worden.

3.2 Netwerk versterken

Versterken kwaliteit, professionaliteit en deskundigheid

De Hollandsche Molen streeft naar een structurele verbetering van de kwaliteit en professionaliteit van het molenbehoud. Het versterken van kwaliteit, professionaliteit en deskundigheid betreft thema's als instandhouding, draagvlak, toegankelijkheid, fondsenwerving, interne organisatie en bijvoorbeeld aanbesteding van werk.

Inmiddels hebben de Rijnlandse Molenstichting en Stichting De Fryske Mole de status van Professionele Organisaties voor Monumentenbehoud (POMs); de SIMAV heeft in 2018 een aanvraag ingediend. Met de komst van deze twee of drie POM's, is duidelijk geworden dat ook organisaties die geheel of grotendeels op vrijwilligers drijven, een hoge kwalitatieve status kunnen bereiken. Op korte termijn zijn geen nieuwe aanvragen van molenorganisaties te verwachten. Dat mag er echter niet toe leiden dat de discussie over kwaliteit, professionaliteit en deskundigheid stopt. De Hollandsche Molen zal het gesprek aangaan met relevante partijen hoe in het veld kwaliteit etc. vorm gegeven kan worden. De vereniging is er voor alle molens in Nederland en is alert op het gevaar van verdringing bij de financiering van molenbehoud. Hiervan is overigens momenteel geen sprake. Dit zal de vereniging wel scherp in de gaten houden en zich blijvend inzetten zodat naast grote molenorganisaties ook de kleine organisaties toegang hebben tot regelingen. Verder stimuleert De Hollandsche Molen dat de grotere organisaties hun kwaliteit, professionaliteit en deskundigheid delen met de kleinere organisaties. In 2019 wordt dit verder uitgewerkt met bijzondere aandacht voor de taakafbakening tussen POM's en de vereniging.

De Hollandsche Molen ziet deskundigheidsbevordering in het molenveld als een van haar taken. De vereniging organiseert dit zelf of faciliteert dit. Met de nieuwe opzet gaan we in 2019 verder met de deskundigheidsbevordering in het veld. Daarbij houden we het verschil tussen kleine en grote eigenaren nadrukkelijk in de gaten.

Speciale aandacht wil De Hollandsche Molen samen met de Gildes besteden aan het behoud van kennis en ervaring in de molensector. Waar we nu nog molenaars, instructeurs en examinatoren hebben met 40 jaar ervaring, zou dit in de toekomst kunnen veranderen omdat velen later met hun opleiding beginnen. Of dit tot problemen leidt, is de vraag voor onderzoek. Overigens zou zo'n onderzoek ook plaats moeten vinden voor specifieke molenaarsambachten (houtzaagmolenaars, olieslagers, etc) en molenmakers en molenadviseurs. Blijft er voldoende kennis in het molenveld?

Doelstelling in 2019:

- Ontwikkelen van instrumenten tot kwaliteitsverbetering van vrijwilligersorganisaties en stimuleren van kennisoverdracht binnen het molenveld;
- Inzetten op goede subsidieregelingen voor alle moleneigenaren;
- Delen van deskundigheid bij POM's met anderen;
- Uitbouwen deskundigheidsbevordering;
- Onderzoek naar effecten verminderen ervaringsjaren van molenaars, instructeurs en examinatoren;
- Onderzoek naar toekomst van molenadviseurs en molenmakers.

Vrijwilligersbeleid (prioriteit ?)

Het molenbehoud is onmogelijk zonder vrijwilligers. Om het vrijwilligersbestand op peil te houden, zijn zo'n 500 nieuwe vrijwilligers per jaar nodig. Daarnaast nemen de eisen die aan (een deel van de) vrijwilligers worden gesteld toe. De Hollandsche Molen wil stimuleren dat lokale molenorganisatie nieuwe vrijwilligers werven en de deskundigheid te bevorderen (zie ook 3.1). Het werven van jongeren op de molen wordt vaak genoemd als aandachtspunt. De Hollandsche molen wil verder onderzoeken op welke doelgroepen het beste kan worden ingezet (tieners, twintigers, veertigers) om de middelen zo goed mogelijk in te zetten

Doelstelling in 2019:

- Stimuleren werven en deskundigheidsbevordering van vrijwilligers;
- Aandacht voor consequenties burgerparticipatie in Omgevingswet voor vrijwilligers;
- Verbetering molens.nl zodat meer vrijwilligers de weg naar de molen vinden;
- Onderzoek doelgroepen nieuwe vrijwilligers.

Communicatie over beleid en onderhouden molennetwerk

Communicatie met de achterban over rijksbeleid is tweezijdig, waarbij De Hollandsche Molen enerzijds de ontwikkelingen op rijksniveau vertaalt naar de belanghebbenden en anderzijds die stakeholders de vereniging actief informeren. Naast hetgeen onder landelijk erfgoedbeleid is opgenomen, is het van belang het netwerk met molenprofessionals te onderhouden.

We merken dat er veel dagen worden georganiseerd in het veld. We onderzoeken of samenvoeging of samenwerking mogelijk.

We bekijken ook of samenwerking met andere erfgoed organisaties of andere derden mogelijk is, bijvoorbeeld op gebieden als verzekeren, veiligheid en vrijwilligersbeleid.

Doelstelling in 2019:

- Molencontactdag (met minimaal 100 bezoekers en aandacht in molenbladen);
- Molenadviesraad (twee maal per jaar met meer aandacht voor daadwerkelijke discussie);
- Vier (minimaal) nieuwsbrieven voor het molenkader;
- Deelname aan voorzittersoverleg van Het Gilde van Vrijwillige Molenaars, Ambachtelijk Korenmolenaarsgilde, Gild Fryske Mounders en De Hollandsche Molen;
- Jaarlijks overleg met Het Gilde van Vrijwilliger Molenaars;
- Jaarlijks overleg met Nederlandse Vereniging van Molenmakers;
- Jaarlijks overleg met de Rijksdienst voor het Cultureel erfgoed;
- Vertegenwoordiging De Hollandsche Molen in provinciale molenorganisaties of molenoverleg bekijken en formeel vastleggen;
- Onderzoek samenvoegen overleggen om samenwerking te bevorderen en de druk op de vrijwilligers te verlagen;
- Contacten leggen met nieuwe externe groepen (landschapsorganisaties) en meer samenwerken binnen de erfgoedsector.

Examens vrijwillige molenaars

De examencommissie van De Hollandsche Molen neemt de examens af van de vrijwillige molenaars die hun opleiding bij Het Gilde van Vrijwillige Molenaars hebben gevolgd. De examencommissie wordt vanuit het landelijk bureau administratief ondersteund.

Doelstellingen in 2019:

- Afnemen van examens vrijwillige molenaar in voorjaar en najaar;
- Goede secretariële ondersteuning van de examencommissie in haar werk.

3.3 Advies

Advieswerk

De Hollandsche Molen is het kennisinstituut op het gebied van landelijk beleid inzake molens (instandhouding, veiligheid, biotoop, etc.). Over dit beleid wordt structureel gecommuniceerd met belanghebbenden. Daarnaast blijft de vereniging beschikbaar voor één op één advies, daar waar dit advies niet bij anderen verkrijgbaar is.

Doelstellingen in 2019

- Adviseren van moleneigenaren op het gebied van de instandhouding van molens;
- Adviseren van overheden ten aanzien van ruimtelijke ontwikkelingen die plaatsvinden binnen de molenbiotoop;
- Adviseren van moleneigenaren aangaande eigendomsconstructies;
- Adviseren van moleneigenaren ten aanzien van veiligheid op molens.

3.4 Fondsenwerving voor derden

Molenfonds (prioriteit)

Het doel van het Molenfonds is om zoveel mogelijk middelen voor groot onderhoud en restauraties samen te brengen. Uit het fonds worden dan toekenningen gedaan voor realisatie van ingediende aanvragen. De eigenaar krijgt hierdoor te maken met één loket, waardoor de bureaucratie zoveel mogelijk beperkt kan worden. Verder willen we bij de toekenningen betrokkenen bij toekenningen van gelden bij elkaar te brengen om samen een afgewogen en verantwoorde beslissing te kunnen nemen.

De minister van OC&W heeft vorig jaar een forse bijdrage gegeven aan het Molenfonds ten behoeve van 11 restauraties en een 50-tal projecten voor groot onderhoud. Zo is een flinke stap gezet om het Molenfonds dé plek te laten zijn waar financiële middelen voor molens samen komen. Hoewel het hier een pilot betreft tot en met 2021, streeft De Hollandsche Molen ernaar dit zo'n succes te maken dat het initiatief kan worden voortgezet. De ambitie blijft staan om de verdeling van de gelden meer behoefte gestuurd in plaats van budget gestuurd te laten zijn.

In het fonds zitten nu naast bijdragen van de rijksoverheid, ook de bijdragen van de BankGiro Loterij en de Gravin van Bylandstichting. Daarnaast worden de crowdfundingacties vanuit het Molenfonds uitgekeerd. De Hollandsche Molen streeft ernaar het Molenfonds verder te laten groeien en zal hier voor fondsen en bedrijven benaderen. Ook zet De Hollandsche Molen in op het benaderen van particulieren om bij te dragen aan het Molenfonds. Mogelijk dat de website Molenfonds.nl moet worden aangepast om deze aan te laten sluiten bij de verschillende doelgroepen.

Om de besteding van het Molenfonds optimaal te laten verlopen, willen we meer inzicht in de dynamiek van de praktijk van restauratie en groot onderhoud. Denk aan een goede inventarisatie van de werkvoorraad, inzicht in de besluitvorming van eigenaren om groot onderhoud of juist restauratie te doen, etc.

Om te stimuleren dat molens vaak draaien, zouden we kunnen denken aan een draaipremie regeling vanuit het Molenfonds.

Doelstellingen in 2019:

- Vergroten naamsbekendheid Molenfonds bij publiek, bedrijven, fondsen, molenwereld, etc;
- Vorm vinden om behoefte in plaats van budget gestuurd verdelen van bijdragen;
- Kennis vergroten over de dynamiek van de praktijk van restauratie en groot onderhoud;
- Aanpassen Molenfonds.nl (ivm bereiken doelgroepen);
- Minimaal 7 crowdfundingprojecten via het Molenfonds;
- Minimaal 15 toezegging uit het Molenfonds voor projecten voor groot onderhoud;
- Onderzoek om te komen tot draaipremie regeling;
- Groei van de omvang van het Molenfonds.

Advisering fondsen

Doelstellingen in 2019:

- Aan de Gravin van Bylandt Stichting wordt wederom een budget gevraagd en dit wordt verdeeld onder 5 tot 6 molenrestauraties;
- Van de Van Toorn Scholten Stichting wordt € 100.000 ontvangen. Dit wordt besteed aan grote, belangrijke molenprojecten;
- Op verzoek worden andere fondsen geadviseerd.

4. Eigen molens

Prioriteiten

De prioriteiten voor het cluster Eigen molens is onderhoud en restauratie van onze eigen molens en de veiligheid op de molens. Mocht de capaciteitsplanning niet correct zijn, zal minder aandacht worden besteed aan het vrijwilligersbeleid en de verzelfstandiging van de eigen molens.

Onderhoud en restauratie (prioriteit)

Het onderhoud van onze eigen molens is een blijvende activiteit. De werkzaamheden zijn per molen gepland. Hiermee ontstaat ook overzicht over de te verwachten uitgaven en inkomsten. In de praktijk geeft ons dat de juiste sturingsmogelijkheden. We richten ons op een goed onderhoud waarbij kosten beheersbaar blijven. Het doel is om iedere eigen molen minimaal één maal per jaar te bezoeken. Daarnaast wordt met de lokale vrijwilligers regelmatig contact gelegd om goed op de hoogte te blijven van de ontwikkelingen rond en op de molen.

Voor alle zeven molens van de vereniging heeft de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed een instandhoudingssubsidie verleend voor de periode 2019-2024. Ook zullen we zoveel als mogelijk gebruik maken van meer lokale subsidieregelingen om in een financiering van het onderhoud te voorzien.

Doelstellingen in 2019:

- Uitvoeren onderhoud op basis van prioritering in overleg met de molenaars en andere betrokkenen en met behulp van de voor de molen opgestelde PIP-plannen.

Molen De Roos in Delft

Er is de afgelopen jaren veel gebeurd met en rond Molen De Roos in Delft. De laatste fase betreft de bestemming van het woonhuis. De plannen zijn in 2018 gestart en we richten er ons op dit in 2019 te realiseren. Daarnaast zal de lokale stichting de tweede zolder opnieuw gaan inrichten als educatieve ruimte. Het maalbedrijf in de Roos, die ressorteert onder de huurder van de benedenruimte, krijgt steeds meer omvang. Vanuit de bemanning van de molen is daarom een voorstel ontstaan voor het plaatsen van zogenaamde blauwe stenen voor het malen van consumptiemeel. Daarnaast bekijken zij de mogelijkheden om een nieuwe mengketel voor hun producten te installeren. Deze zaken zullen op een andere wijze dan het reguliere onderhoud gefinancierd moeten worden. Voor de aandrijving van de stenen zullen twee wielen (schijfloperen) vervaardigd gaan worden. Verder blijft er aandacht voor de vochtproblematiek in de molen en monitoren we een mogelijke scheurvorming.

Doelstellingen in 2019:

- Monitoren en maken plan van aanpak vochtproblematiek;
- Monitoren mogelijke scheurvorming;
- Realiseren plan bestemming woning;
- Realiseren educatieve zolder;
- Vervangen aangetaste wielen;
- Ruimte geven voor uitwerken verbetering van het maalbedrijf;
- Opstellen meerjarenonderhoudsplan woning.

Molen De Braakmolen in Goor

Naast gewoon onderhoud, zal een restauratieplan worden opgesteld. We bekijken wanneer dit uitgevoerd kan worden medio 2020 en zullen starten met een plan voor de financiering.

Doelstellingen in 2019:

- Opstellen en of uitwerken restauratieplan, vergunningstraject en zorgdragen voor planning en financiering.

Molen Het Noorden in Oosterend

Molen het Noorden in Oosterend is in 2017 jaar overdragen aan Natuurmonumenten. De Hollandsche Molen ondersteunt de nieuwe eigenaar bij het uitvoeren van de restauratie aan de molen.

Doelstellingen in 2018:

- Coördineren van de restauratie.

Overige eigen molens

Naast bovengenoemde molens (behalve Het Noorden) heeft De Hollandsche Molen ook molens in Edam, Oud-Vossemeer, Overschie, Warnsveld en Wijk bij Duurstede in bezit. Bij de Molen van de Zuidpolder in Edam moet het erf worden opgehoogd en de beschoeiing worden verbeterd. Op molen Nooit Gedacht in Warnsveld, De Speelman in Overschie zullen kleine, reguliere onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd worden. Bij de Rijn en Lek in Wijk bij Duurstede zal de stelling rond de molen gedeeltelijk worden vervangen en geschilderd. Ook wordt een meerjarenonderhoudsplan voor de molenshuur gemaakt. Voor De Jager in Oud-Vossemeer wil De Hollandsche Molen sanitair aanleggen als dit samenvalt met de activiteiten van de burens en zullen schilderwerkzaamheden die eerder zijn opgedragen, afgerond worden.

Doelstellingen in 2019:

- Molen van de Zuidpolder in Edam verbeteringen aan schoeiing en erf;
- Molen Nooit Gedacht in Warnsveld klein regulier onderhoud;
- Molen Rijn en Lek in Wijk bij Duurstede groot onderhoud aan de stelling;
- Meerjarenonderhoudsplan voor de molenshuur opstellen in Wijk bij Duurstede;
- De Speelman in Overschie klein regulier onderhoud;
- De Jager in Oud-Vossemeer voltooiën schilderwerk.

Veiligheid op eigen molens

Bij het bezoek aan de eigen molens staat altijd de RI&E op de agenda. De Hollandsche Molen wil het goede voorbeeld geven als het gaat om veiligheid en voorziet in de secretariële ondersteuning van de Werkgroep Veiligheid. De vereniging volgt zoveel als mogelijk de adviezen uit deze Werkgroep Veiligheid en wil daar beleid op maken.

Doelstellingen in 2019:

- Blijvend verbeteren van het veiligheidsbeleid op al onze molens;
- Structureel bespreken van plan van aanpak met vrijwilligers per molen;
- Actief de bewustwording stimuleren en het gedrag ten aanzien van de veiligheid van de actieve vrijwilligers positief beïnvloeden;
- Ontwikkelen beleid ten aanzien van veiligheid op de molens (op het gebied van werken op hoogte).

Vrijwilligersbeleid op eigen molens

We willen de waardering die we hebben voor de vrijwilligers op onze eigen molens meer laten zien. Daartoe geven we vorm aan ons eigen vrijwilligersbeleid. Zo gaan medewerkers van de organisatie een dag vrijwilligerswerk doen op één van onze eigen molens. Ook stimuleren we dat er lokaal daar waar gewenst meer vrijwilligers actief worden.

Doelstellingen in 2019:

- Uitvoeren vrijwilligersbeleid;
- Organiseren vrijwilligerswerkdag op eigen molens;
- Iedere molenaar op onze molens heeft een molenaarscontract.

Verzelfstandiging

De Hollandsche Molen wil het aantal molens in eigendom verminderen. De vereniging blijft partners zoeken om een molen zorgvuldig aan over te dragen maar zal dit in 2019 niet actief doen.

Doelstellingen in 2019:

- Open staan voor potentiële nieuwe huisvaders voor een of twee van onze molens.

5. Middelen

5.1 Organisatie

Algemene Ledenvergadering

Op deze jaarlijkse bijeenkomst van onze leden wordt een besluit genomen over het jaarplan, de begroting en de jaarrekening. We willen een programma waarmee we de aanwezigen inspireren voor komend molenseizoen. In 2019 is de ALV in april in plaats van maart.

CRM

De ambities op het gebied van het maken van dashboards en het verrijken met extra gegevens over onze achterban blijven grotendeels staan en worden dit jaar opgepakt. Tevens onderzoeken we of het CRM systeem in 'the cloud' kan.

Onderhoud

De Hollandsche Molen is sinds 2001 gevestigd aan de Zeeburgerdijk. Het pand staat er goed bij. Het meerjarenonderhoudsplan wordt herzien.

Webwinkel

We willen voor de leden minimaal 3 maal per jaar nieuwe en aantrekkelijke producten aanbieden.

5.2 Medewerkers

De twee pijlers van het beleid van De Hollandsche Molen zijn draagvlakverbreding en belangenbehartiging. Deze twee kwaliteiten moeten in het team aanwezig zijn, niet altijd om zelf uit te voeren, wel om de strategie uit te zetten en activiteiten te organiseren (evt door derden). Uitbesteding is bij draagvlakverbreding eenvoudiger dan bij belangenbehartiging. Kennis op het gebied van het laatste maakt De Hollandsche Molen onderscheidend ten opzichte van andere organisaties. Beide pijlers worden ondersteund door de Front Office en de Financiële administratie. Van belang is het om in de kern van het team onder meer kwaliteiten als kennis van molens en het molenveld, lobby en onderhandelen, communicatie met leden en publiek, fondsenwerving en vrijwilligersbeleid vertegenwoordigd te hebben.

In 2019 worden medewerkers extra gestimuleerd om kennis op te doen middels kennisdagen, trainingen en/of cursussen om zo hun kwaliteiten te versterken. Ook zal door team als geheel een teambuilding worden gedaan. Uiteraard naast het gebruikelijke teamuitje.

5.3 Financiën

Komend jaar komt er extra aandacht voor de financiële rapportages, om de management informatie te verbeteren, nu de verantwoording volgens de nieuwe CBF normen is opgezet..

De directie blijft werken om de organisatie financieel in balans te brengen. De directie van De Hollandsche Molen wil de begroting en realisatie beter op elkaar laten aansluiten en stabiliteit creëren in de meerjarenbegroting en realisatie.